

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Факультет економічний

“12” червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”**

Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (С1.01 Економіка)»
Освітня програма	Економіка підприємства
Факультет	економічний
Розробники:	професор кафедри організації підприємництва та біржової діяльності, д.е.н., професор Радько В.І., доцент, к.е.н., доцент Коновал І.А., доцент, к.е.н., доцент Фурса А.В.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Бізнес-планування підприємницької діяльності» є важливим елементом підготовки фахівців у сфері економіки підприємства. У ній вивчається послідовність розробки бізнес-плану як документа, дається опис методики розробки структурних частин цього документа (передусім розділів: галузь, підприємство та його продукція; маркетинг-план; виробничо-збутовий план, організаційний план, фінансовий план, оцінка ризиків) та розрахунку відповідних техніко-економічних та фінансових показників.

Знання сучасних інструментів і методів з бізнес-планування дозволяє фахівцю зі сфери торгівлі та підприємництва швидко адаптуватися до змін ринку і визначити стратегію розвитку, сприяє ефективному використанню ресурсів, допомагає залучати інвестиції та отримувати кредити, забезпечує злагоджену роботу персоналу, створює основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	
Спеціальність	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (С1.01 Економіка)»	
Освітня програма	Економіка підприємства	
Освітній ступінь	Магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2-й	–
Семестр	3-й	–
Лекційні заняття	20 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	20 год.	6 год.
Лабораторні заняття	–	–
Самостійна робота	110 год.	136 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	–

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навиків, необхідних для розроблення бізнес-планів у сфері підприємництва та торгівлі, аналізу ринкових можливостей, управління ризиками та забезпечення сталого розвитку бізнесу.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

загальні компетентності (ІК):

ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 06. Здатність розробляти та управляти проектами.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 03. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК 09. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

СК 11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН 08. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

ПРН 16. Визначати та критично оцінювати стан і роль суб'єктів аграрного бізнесу у забезпеченні продовольчої безпеки країни та моделювати їх розвиток із урахуванням сучасних ризиків.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма								заочна форма					
	тижні	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі					с.р.
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Маркетингове та виробниче обґрунтування підприємницького проєкту														
Тема 1. Теоретичні аспекти бізнес-планування	1	3	2	1				50	1	1				72
Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану	1	1		1										
Тема 3. Структура бізнес-плану	2	3	2	1					1	1				
Тема 4. Галузь, підприємство та його продукція	2	1		1					1	1				
Тема 5. Дослідження та аналіз ринку	3	3	2	1										

Тема 6. План маркетингу: зміст, структура та особливості складання	3	1		1								
Тема 7. Зміст розділу “План виробництва”. Особливості розробки розділу “Торговельний план”	4	4	2	2				3	1	2		
Разом за модулем 1		66	8	8			50	78	4	2		72
Модуль 2. Організаційний та фінансовий план підприємницького проєкту												
Тема 8. Організаційний план	5	4	2	2			60	2	1	1		64
Тема 9. Фінансовий план	6	4	2	2				2	1	1		
Тема 10. Оцінка ризиків і їх страхування	7	4	2	2				2	1	1		
Тема 11. Оформлення і презентація бізнес-плану	8	4	2	2				2	1	1		
Тема 12. Ситуаційні особливості обґрунтування бізнес-плану	9	4	2	2								
Тема 13. Експертиза бізнес-плану	10	4	2	2								
Разом за модулем 2		84	12	12			60	72	4	4		64
Усього годин		150	20	20			110	150	8	6		136

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні аспекти бізнес-планування	1
2	Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану	1
3	Тема 3. Структура бізнес-плану	1
4	Тема 4. Галузь, підприємство та його продукція	1
5	Тема 5. Дослідження та аналіз ринку	1
6	Тема 6. План маркетингу: зміст, структура та особливості складання	1
7	Тема 7. Зміст розділу “План виробництва”. Особливості розробки розділу “Торговельний план”	2
8	Тема 8. Організаційний план	2
9	Тема 9. Фінансовий план	2
10	Тема 10. Оцінка ризиків і їх страхування	2
11	Тема 11. Оформлення і презентація бізнес-плану	2
12	Тема 12. Ситуаційні особливості обґрунтування бізнес-плану	2
13	Тема 13. Експертиза бізнес-плану	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення мети та структури бізнес-плану підприємницького проєкту. Формування нормативної бази.	4
2	Плану маркетингу: опис ситуації на ринку товарів/послуг, обраних для дослідження; розрахунок прогнозованих обсягів реалізації продукції/послуг та грошових надходжень.	4
3	План виробництва та особливості розробки розділу “Торговельний план”. Розрахунок витрат та собівартості товарів/послуг.	6
4	План доходів і витрат, розрахунок беззбиткового виробництва	6
5	План руху грошового потоку, розрахунок фінансових коефіцієнтів	6
6	Оцінка ефективності інвестицій та аналіз чутливості проєкту	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1. Маркетингове та виробниче обґрунтування підприємницького проєкту	70
2	Самостійна робота 2. Організаційний та фінансовий план підприємницького проєкту	35

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт,
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.
- екзамен.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
1	2	3
Модуль 1. Маркетингове та виробниче обґрунтування підприємницького проєкту		
Практична робота 1. Визначення мети та структури бізнес-плану підприємницького проєкту. Формування нормативної бази.	ПРН 01. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем. ПРН 08. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань. ПРН 15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.	15
Практична робота 2. Плану маркетингу: опис ситуації на ринку товарів/послуг, обраних для дослідження; розрахунок прогнозованих обсягів реалізації продукції/послуг та грошових надходжень.		15
Практична робота 3. План виробництва та особливості розробки розділу “Торговельний план”. Розрахунок витрат та собівартості товарів/послуг.		15
Самостійна робота 1. Маркетингове та виробниче		25

обґрунтування підприємницького проєкту		
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Організаційний та фінансовий план підприємницького проєкту		
Практична робота 4. План доходів і витрат, розрахунок беззбиткового виробництва.	ПРН 15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.	15
Практична робота 5. План руху грошового потоку, розрахунок фінансових коефіцієнтів	ПРН 16. Визначати та критично оцінювати стан і роль суб'єктів аграрного бізнесу у забезпеченні продовольчої безпеки країни та моделювати їх розвиток із урахуванням сучасних ризиків.	15
Практична робота 6. Оцінка ефективності інвестицій та аналіз чутливості проєкту		15
Самостійна робота 2. Організаційний та фінансовий план підприємницького проєкту		25
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Бізнес-планування підприємницької діяльності» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1796>)

2. Ільчук М.М., Коновал І.А., Барановська О.Д. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навчальний посібник. Київ: НУБіП України, 2024.

245 с. URL:<https://dglb.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e8672b4c-84aa-43de-b2a4-2659f1fe90cc/content>

3. Ільчук М.М., Коновал І.А. Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК. Методичні вказівки до вивчення дисципліни, виконання практичних і самостійних завдань, дистанційного навчання для підготовки фахівців ОС «Магістр» спеціальності 051 «Економіка підприємства». Київ: НУБіП України, 2023. 40 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Гадзало Я. М., Лузан Ю. Я. Розвиток аграрного сектору економіки України в умовах євроінтеграції. *Економіка АПК*. 2021. № 8. С. 6–17.

2. Зарицька О. Л., Симак А. В., Войцеховська В. В., Мирощенко Н. Ю., Поліщук І. М. Бізнес-план : підручник. Львів : Видавництво «Новий Світ-2000», 2021. 243 с.

3. Ільчук П. Г., Фещур Р. В., Якимів А. І. Бізнес-планування та управління проектами: навч. посібник. Львів : Новий Світ - 2000, 2019. 216 с.

4. Іванова, В.В. Планування і контроль на підприємстві: навч. посібник. 2-е видання. Суми : Університетська книга, 2019. 443 с.

5. Ільчук М. М., Коновал І. А., Барановська О. Д. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посібник. Київ : НУБіП України, 2024. 245с.

6. Ільчук М. М., Коновал І. А., Барановська О. Д., Євтушенко В. Д. Розвиток ринку зерна в Україні та його стабілізація. *Економіка АПК*. 2019. № 4 С. 29.

7. Ільчук М. М., Коновал І. А., Євтушенко В. Д. Управління конкурентоспроможністю продукції скотарства сільськогосподарських підприємств України. *Економіка АПК*. 2018. № 7. С. 83.

8. Лупенко Ю. О. Теоретико-методологічне забезпечення економічного розвитку аграрного сектору та сільських територій. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 6–15.

9. Лупенко Ю. О., Андрос С .В. Система кредитних гарантій як інструмент збільшення фінансування малих і середніх аграрних підприємств. *Економіка АПК*. 2021. № 3. С. 6–19.

10. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Наказ від 02.04.2024 р. № 1049. Про затвердження форми типового бізнес-плану створення та функціонування фермерського господарства (особистого селянського господарства).

11. Нечипоренко О. М., Носенко Ю. М., Сінельник Л. М. Методологія оцінки ефективності діяльності науково-інноваційних кластерів. *Економіка АПК*. 2021. № 10. С. 61–71.

12. Пришляк Н. В. Оцінка ефективності використання індивідуальних біогазових установок для переробки біовідходів селянських господарств. *Економіка АПК*. 2021. № 3. С. 50–60.

13. Саблук П. Т. Наукове обґрунтування інноваційного розвитку в аграрній сфері. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 16–25.

14. Шпикуляк О. Г., Ігнатенко М. М., Швець А. А. Концептуальні оцінки реалізації засад інклюзивного розвитку сільських територій за участі агрохолдингових інтегрованих формувань. *Економіка АПК*. 2021. № 3. С. 97-111.
15. Ярмак А. Бізнес – план «Відгодівля ВРХ. Інтенсивна технологія». URL: <https://agroday.com.ua/wp-content/uploads/2017/11/Biznes-Plan-vidgodivlya-VRH.pdf>
16. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
17. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
18. Офіційний веб-сайт Міністерства аграрної політики і продовольства. URL: www.minagro.gov.ua
19. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України. URL: <https://www.tax.gov.ua/>
20. Офіційний веб-сайт газети «Урядовий кур'єр». URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/>
21. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
22. Офіційний веб-сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
23. Офіційний веб-сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
24. Офіційний веб-сайт Barchart. URL: <https://www.barchart.com/>
25. Офіційний веб-сайт Української біржі. URL: www.ux.ua
26. Офіційний веб-сайт CME-group. URL: www.cmegroup.com
27. Офіційний веб-сайт Аграрної біржі. URL: www.agrex.gov.ua
28. Офіційний веб-сайт УкрАгроКонсалт. URL: <http://www.ukragroconsult.com>